

**UCHWAŁA NR XXXVII/382/22
RADY MIEJSKIEJ W MICHAŁOWIE**

z dnia 30 września 2022 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447. 1700) Rada Miejska w Michałowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Michałowa.

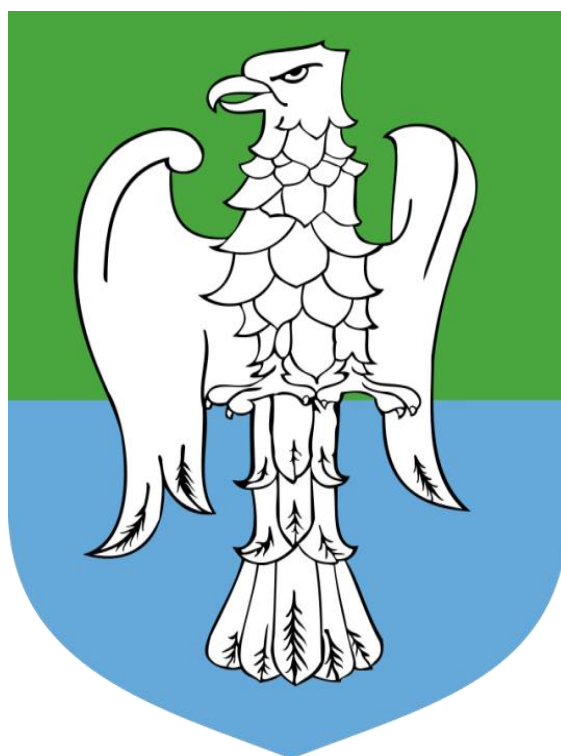
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Michałowie

Maria Bożena Ancipiuk

Załącznik do uchwały Nr XXXVII/382/22
Rady Miejskiej w Michałowie
z dnia 30 września 2022 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE MICHAŁOWO
NA LATA 2023-2025

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	5
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	7
CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁOWO	8
POŁOŻENIE.....	8
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	8
INFRASTRUKTURA KULTURALNA, REKREACYJNA I SPORTOWA.....	11
EDUKACJA I WYCHOWANIE	11
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	12
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	13
DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE MICHAŁOWO	15
POMOC SPOŁECZNA	15
PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE	20
PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN	24
ANALIZA SWOT	26
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	29
ADRESACI PROGRAMU	33
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	33
SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI PROGRAMU.....	33
WSKAŹNIKI MONITORINGOWE	34
SPIS RYSUNKÓW	36
SPIS WYKRESÓW	36
SPIS TABEL.....	37

Wykaz skrótów:

b.d. – brak danych

GB – Gminna Biblioteka

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOK – Gminny Ośrodek Kultury

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KBdsPN – Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

MGOPS – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacje pozarządowe

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PP – Posterunek Policji

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

UM – Urząd Miejski

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

WPROWADZENIE

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność jej członków, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety – matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci. Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się

¹ Kawula S., Brągiel J., Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., *Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego*, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spistość, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz zjawiska o charakterze lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Nie można również pominąć sytuacji związanej z pandemią koronawirusa, której negatywne skutki odbiły się niekorzystnie na całych rodzinach, a szczególnie na dzieciach i młodzieży. Izolacja spowodowana obostrzeniami narzuconymi przez pandemię pogłębiła konflikty wewnątrzrodzinne, wpłynęła na wzrost nadmiernego sięgania po alkohol oraz inne substancje psychoaktywne, odbiła się negatywnie na zdrowiu psychicznym oraz spowodowała wiele innych konsekwencji wpływających na załamywanie się ładu rodzinnego. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie indywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne

i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka – wspieranie rodziny. asystent rodziny, placówki wsparcia dziennego, rodziny wspierające, inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> ● Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, ● usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, ● adopcja. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Ośrodek adopcyjny, ● regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, ● Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, ● placówki opiekuńczo-wychowawcze, ● usamodzielnianie, ● organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), ● rodziny pomocowe. 	

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Mając na względzie powyższe uregulowania, założenia do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zasadę dobra dziecka i dobra rodziny opracowano Program Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2023-2025.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2023-2025 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946) oraz:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. 2022 r. poz. 615 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

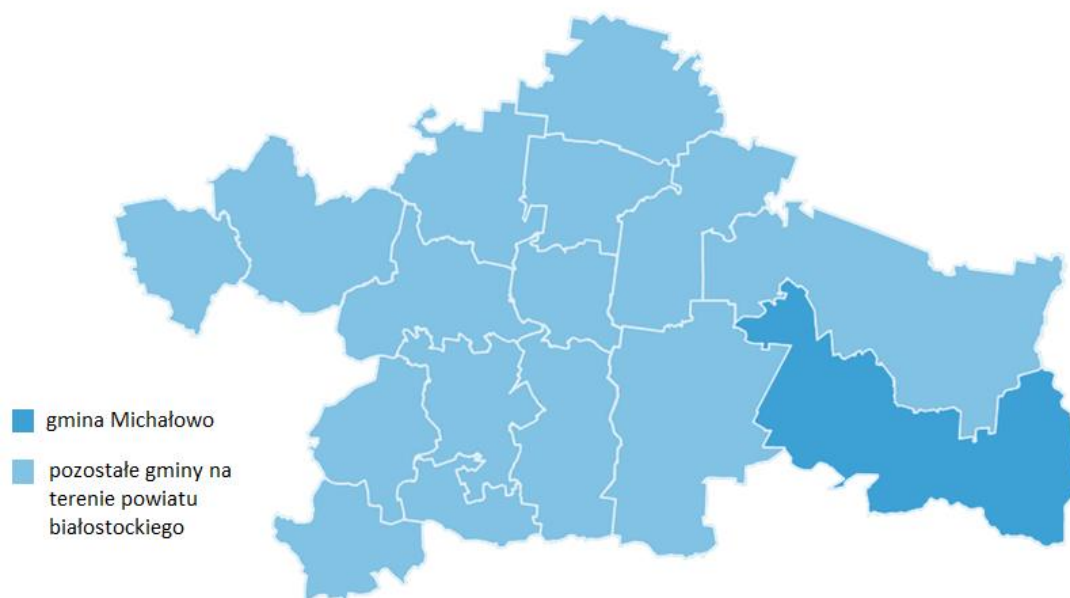

CHARAKTERYSTYKA GMINY MICHAŁOWO

POŁOŻENIE

Michałowo jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie podlaskim, w powiecie białostockim. Graniczy ona z 4 gminami – Gródek oraz Zabłudów w powiecie białostockim, Narew i Narewka w powiecie hajnowskim, a także dzieli granicę z Białorusią. Siedzibą administracyjną Gminy jest miasto Michałowo, które współtworzy ją wraz z 19 sołectwami. Jej obszar obejmuje powierzchnię 409,19 km², czyli około 13,71% terenu całego powiatu. Charakterystyka obszaru gminy Michałowo sprzyja rozwojowi rolnictwa, ponieważ 48% terenu zajmują użytki rolne, z kolei 37% to lasy.

Rysunek 1. Położenie gminy Michałowo na mapie powiatu białostockiego

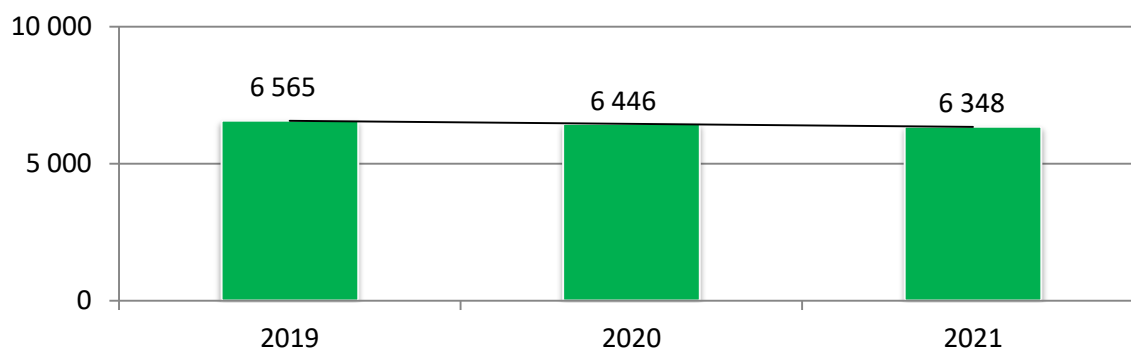

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikimedia.org

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

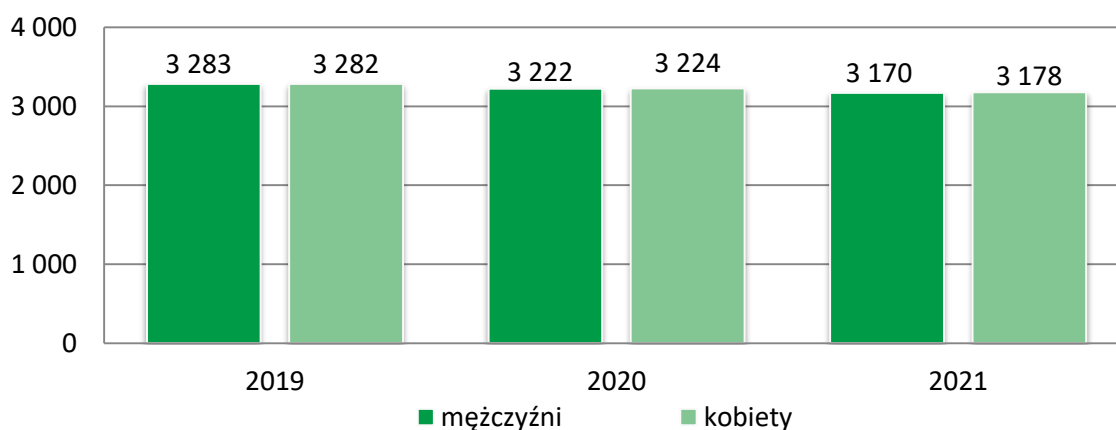
Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Michałowo zamieszkuje 6 348 osób (stan na 31.12.2021 roku). Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu. W 2021 roku w stosunku do 2019 roku widoczny jest spadek o 3%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Michałowo w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Michałowo była w 2021 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 51,1% ogólnej liczby ludności (3 178 kobiet), natomiast mężczyźni 49,9% (3 170 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2021 roku w Gminie wynosił 100, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 100 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Michałowo na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Michałowo w 2021 roku przyrost naturalny był ujemny i wynosił -111 (stan na koniec 2021 roku), co odpowiadało przyrostowi naturalnemu -17,35 na 1000 mieszkańców. W latach 2020-2021 przyrost naturalny w Gminie utrzymywał się na takim samym poziomie, tj. -111, co oznacza spadek w stosunku do 2019 roku o 30.

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
urodzenia żywe	43	40	34
zgony	124	151	145
przyrost naturalny	-81	-111	-111

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Michałowo według ekonomicznych grup wieku w 2021 roku przedstawiała się następująco:

- 14,6% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 57,7% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 27,7% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Michałowo. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, z kolei odsetek osób w wieku produkcyjnym ulega spadkowi. W przypadku udziału osób w wieku poprodukcyjnym dostrzegalne są niewielkie wahania. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na zróżnicowanym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności gminy Michałowo według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	14,2	14,2	14,6
wiek produkcyjny	58,2	57,9	57,7
wiek poprodukcyjny	27,6	27,9	27,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA KULTURALNA, REKREACYJNA I SPORTOWA

Działalność kulturalna w Gminie realizowana jest w głównej mierze przez **Gminny Ośrodek Kultury w Michałowie**, który jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców. Placówka animuje czas wolny lokalnej społeczności organizując m.in. imprezy kulturalne, skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych mieszkańców Gminy.

Zadania w zakresie zaspokajania i rozwijania potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych prowadzi **Gminna Biblioteka w Michałowie**, zarządzana przez Fundację Mała Ojczyzna. Placówka poza swoją podstawową działalnością, angażuje się również w różnego rodzaju inicjatywy kulturalne organizowane na terenie Gminy, we współpracy z innymi podmiotami.

Zadania w zakresie sportu na terenie Miasta realizuje **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Michałowie**, w skład którego wchodzi pływalnia „Na Fali”. Jego głównym celem jest samodzielne organizowanie wydarzeń kulturalnych oraz kulturalno-sportowych oraz wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Baza oświatowa w gminie Michałowo składa się z następujących placówek:

- Gminne Przedszkole w Michałowie,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Syrokomli w Michałowie,
- Liceum Ogólnokształcące w Michałowie,
- Technikum w Michałowie,
- Szkoła Policealna w Michałowie,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Michałowie.

Opiekę nad dziećmi do 3 roku życia sprawuje **Niepubliczny Żłobek i Przedszkole „Michałkowo”**.

W roku szkolnym 2021/2022 w szkole podstawowej naukę rozpoczęło 368 uczniów, co oznacza spadek względem poprzedniego roku szkolnego o 10%. W przypadku nauczania ponadpodstawowego, również dostrzegalny jest spadek liczby uczniów na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela 4. Liczba uczniów szkół średnich i podstawowych na terenie gminy Michałowo w latach 2019-2022

liczba uczniów	2020/2021	2021/2022
nauczanie podstawowe	409	368
nauczanie ponadpodstawowe	74	69

Źródło: Raport o stanie Gminy Michałowo za 2020 i 2021 rok

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁴. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁵. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo.

Na obszarze gminy Michałowo funkcjonują organizacje pozarządowe, w tym działające na rzecz wspierania i integracji rodzin oraz dzieci i młodzieży. Gmina podejmuje szeroką współpracę z sektorem pozarządowym w zakresie realizacji publicznych. W 2021 roku opierała się ona przede wszystkim na:

- realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
- wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności,
- udostępnianiu pomieszczeń i sal Urzędu Miejskiego i jednostek na działalność lub imprezy, organizowane przez stowarzyszenia,
- sprawowanie patronatu, fundowanie nagród i wsparcia organizacyjnego przy okazji konkursów, zawodów i innych przedsięwzięć organizowanych przez organizacje pozarządowe,
- wsparcie logistyczne i merytoryczne podczas funkcjonowania punktów humanitarnych w trakcie trwania kryzysu na granicy polsko-białoruskiej⁶.

⁴ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁵ Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

⁶ Raport o stanie Gminy Michałowo za 2021 rok.

Wsparcie w zakresie realizowanych zadań zleconych przez Gminę zostało przyznane w 2021 roku 10 organizacjom pozarządowym, wśród których znalazły się: Stowarzyszenie GRZMOT Podlasia, OSP w Michałowie, UKŻ Michałowo, Klub Aktywnych Mieszkańców Gminy Michałowo, Fundacja X, Towarzystwo Przyjaciół Sokola, Fundacja Nowa Wola, Koło Gospodyń Wiejskich w Bondarach, Podlaska Fundacja Rozwoju Sportu oraz Białostocka Akademia Siatkówki.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których wsparcia mogą korzystać mieszkańcy gminy Michałowo należą:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie,
- Urząd Miejski w Michałowie,
- Posterunek Policji w Michałowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin w Michałowie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Białymstoku,
- Gminny Ośrodek Kultury w Michałowie,
- Gminna Biblioteka w Michałowie,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Michałowie,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Są to podmioty prowadzące działalność na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny, bądź tą działalność wspomagające. Działają również na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny w gminie Michałowo można zaliczyć:

- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych,
- członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- funkcjonariuszy Policji,
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- pracowników placówek ochrony zdrowia.

DIAGNOZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE MICHAŁOWO

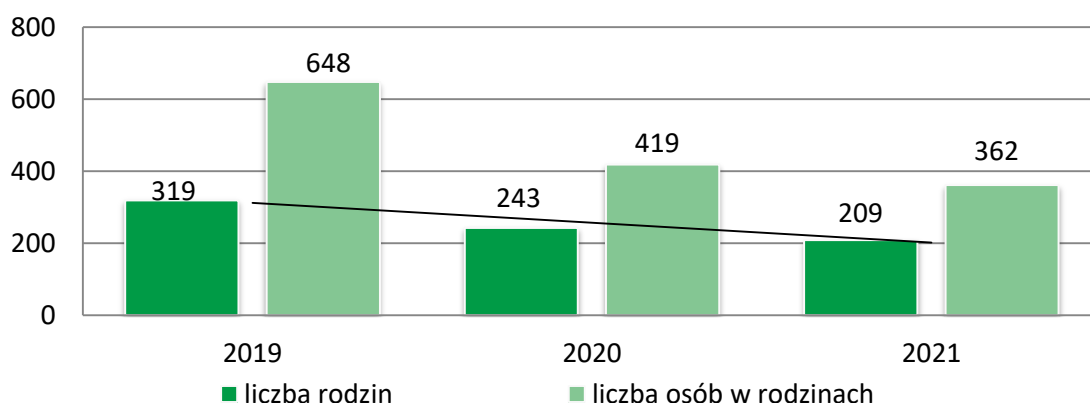
POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Michałowo uległa znacznemu spadkowi. W 2021 roku skorzystało z niej 209 rodzin – to o 34% mniej niż w 2019 roku. W stosunku do 2019 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazują naniesione na wykres linie trendu.

Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Michałowo w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Jednym z bardzo istotnych zadań realizowanych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, a wynikających z art. 45 ust. 1-4 Ustawy o pomocy społecznej jest świadczenie usług w formie pracy socjalnej. W 2021 roku pracą socjalną objęto 376 rodzin, w 2020 roku – 137, natomiast w 2019 roku – 107 rodzin. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin objętych pracą socjalną ulegała znacznemu wzrostowi – w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku ponad trzykrotnie. Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100% w 2021 roku wyniósł 180,77% i tym samym był znacznie wyższy niż w latach poprzednich.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Michałowo oraz wskaźnik pracy socjalnej na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba rodzin	107	137	376
wskaźnik pracy socjalnej (%)	39,48	76,97	180,77

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (152 rodziny), ubóstwo (113 rodzin) oraz niepełnosprawność (105 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajdowało się także bezrobocie (69 rodzin). Szczegółowe dane w zakresie powodów udzielania świadczeń w 2020 roku przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Powody udzielania świadczeń w gminie Michałowo w 2021 roku

Lp.	wyszczególnienie	liczba rodzin
1	długotrwała lub ciężka choroba	152
2	ubóstwo	113
3	niepełnosprawność	105
4	bezrobocie	69
5	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	14
7	alkoholizm	3
8	bezdomność	4
9	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3
10	zdarzenie losowe	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku zostało przyznanych łącznie 15 510 świadczeń rodzinom bezdzietnym, 1 740 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 544 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 775 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 113 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela. Na jej podstawie można zauważyć, że zdecydowaną przewagę w liczbie otrzymywanych świadczeń miały w 2021 roku rodziny bezdzietne, z kolei na drugim miejscu znajdowały się rodziny posiadające dwoje dzieci.

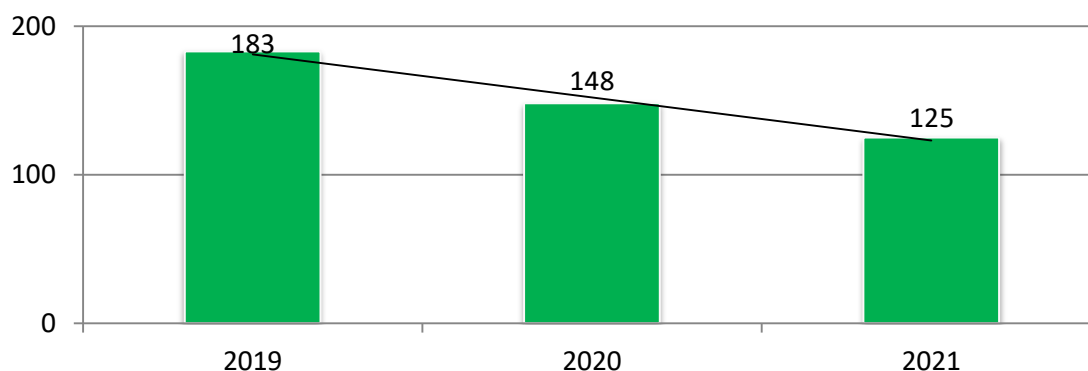
Tabela 7. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2021 roku

typ rodziny	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
bez dzieci	15 510	1 183	14 327
jedno dziecko	1 740	55	1 685
dwoje dzieci	544	82	462
troje dzieci	775	45	730
czworo i więcej dzieci	113	5	108

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystało średnio 125 rodzin, czyli o 32% mniej niż w roku 2019. W latach 2019-2021 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 4. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

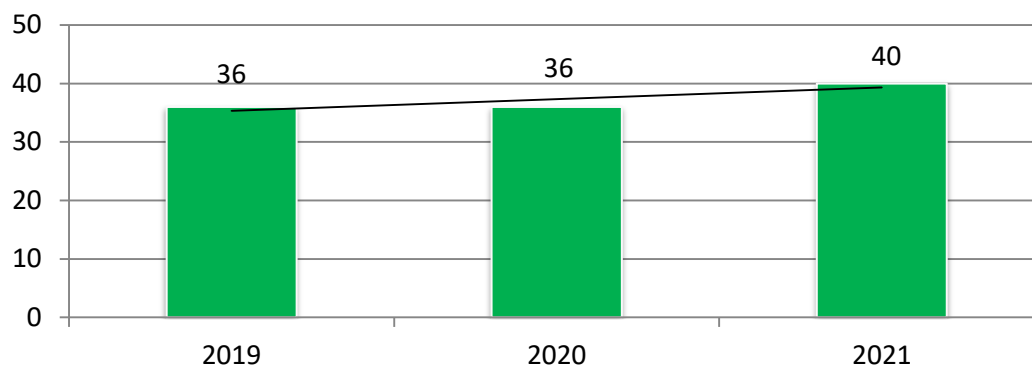
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoba uprawniona oznacza osobę uprawnioną do otrzymywania alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów tytułem wykonawczym jednakże nie wyżej niż 500,00 zł.

W 2021 roku z omawianych świadczeń skorzystało 40 osób. W porównaniu do poprzednich lat można zauważyć nieznaczny wzrost liczby osób korzystających z tego świadczenia. Dane w tym zakresie zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 5. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku gmina Michałowo poniosła odpłatność za pobyt 6 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na łączną kwotę 68 645,00 zł. 4 dzieci przebywało wówczas w rodzinach zastępczych, z kolei 2 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na przestrzeni analizowanych lat kwota przeznaczana na ten cel systematycznie wzrastała, natomiast w przypadku liczby dzieci dostrzec można spadek w 2020 roku, a następnie stabilny poziom do 2021 roku.

Tabela 8. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności na przestrzeni lat 2019-2021

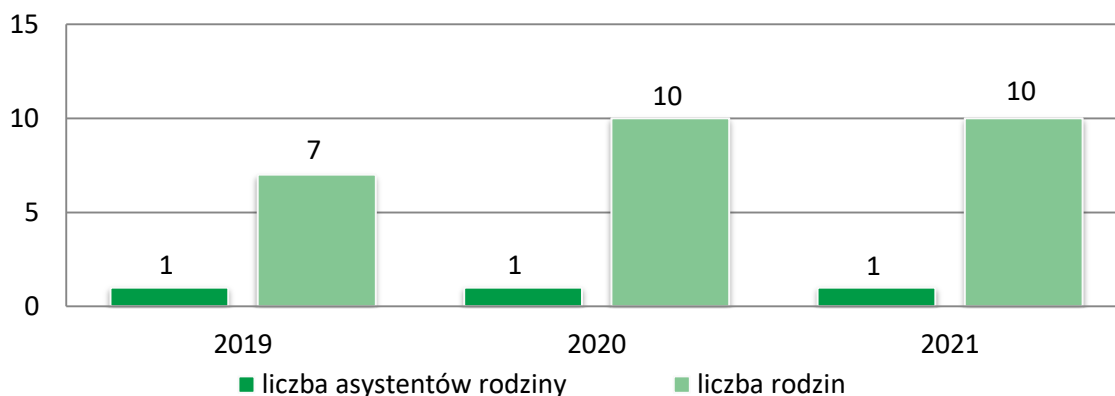
Wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba dzieci	15	6	6
kwota odpłatność (w złotych)	34 294,68	37 566,63	68 645,00

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie w roku 2019, 2020 oraz 2021

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Michałowie zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2021 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 10 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowywało się 18 dzieci. Od 2019 roku zauważalny jest nieznaczny wzrost liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, natomiast liczba zatrudnionych asystentów rodziny była w tym okresie stała.

Wykres 6. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

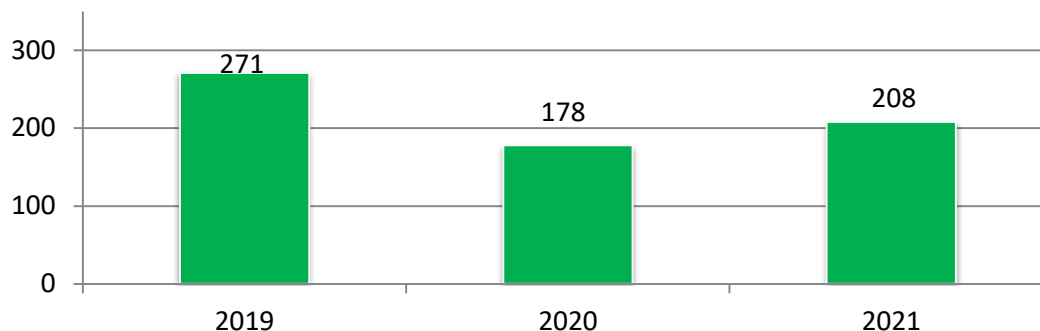
Mieszkańcy Gminy mogą skorzystać ze wsparcia na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Celem **Programu „Za Życiem”** jest udzielenie pomocy kobietom w ciąży zagrożonej, a także dzieciom, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, bądź nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałą w okresie prenatalnym. Świadczenie przysługuje jednorazowo, w wysokości 4 000 zł jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka. W 2021 roku nie zaistniała potrzeba skorzystania z zasiłku przez rodziny z terenu gminy Michałowo.

W roku 2021 w gminie Michałowo nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w okresie od 2019 do 2021 roku. W 2019 roku przeprowadzono je z 271 rodzinami, w 2020 roku z 178 rodzinami, natomiast w 2021 roku z 208 rodzinami. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe ulegała wahanom.

Wykres 7. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Rodziny z gminy Michałowo korzystają z Programu „Karta Dużej Rodziny”, który przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, a jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy sportowej. W 2021 roku wydano 91 Kart.

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży z terenu Gminy są **3 placówki wsparcia dziennego**, do których należą **świetlice środowiskowe** w miejscowościach Sokole, Nowa Wola oraz Hieronimowo. Funkcjonowanie PWZ finansowane jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W 2021 roku do świetlic uczęszczało łącznie 38 dzieci.

W zajęciach organizowanych przez PWZ mogą uczestniczyć wszystkie dzieci zamieszkujące gminę Michałowo, jednakże jest ona przeznaczona szczególnie dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

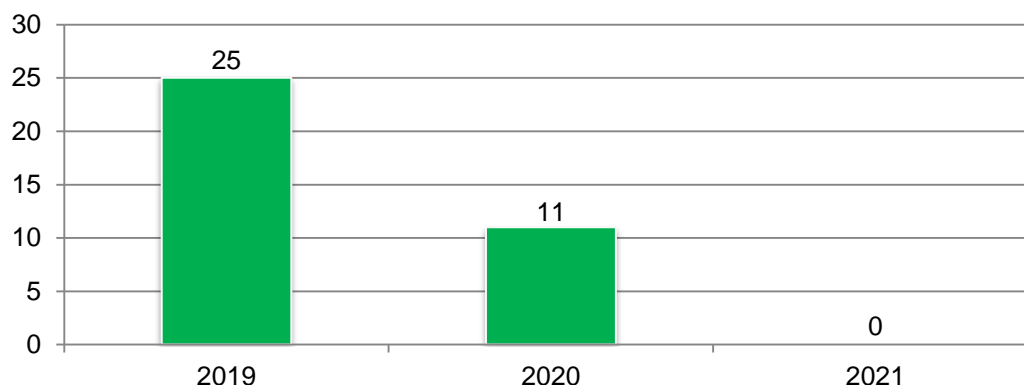
Rodziny z terenu gminy Michałowo skorzystać mogą ze specjalistycznego poradnictwa świadczonego przez psychologa zatrudnionego w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Oferowana jest również nieodpłatna pomoc prawna w Punkcie zlokalizowanym przy ul. Leśnej 1 w Michałowie.

PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE

W 2021 roku z powodu przemocy w rodzinie pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie nie otrzymała żadna rodzina. Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważyć można regularny spadek liczby rodzin, które korzystały z pomocy z tego powodu.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS w Michałowie z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku liczba członków rodzin objętych pomocą grup roboczych wyniosła łącznie 56. W porównaniu do lat poprzednich można zauważyć regularny spadek liczby osób objętych wsparciem grup roboczych w związku z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. W 2021 roku osobami doświadczającymi przemocy w gminie Michałowo były przede wszystkim kobiety (15 osób), jednakże odnotowanych zostało również 6 przypadków, gdzie ofiarą przemocy było dziecko oraz 4 przypadki kiedy osobą doświadczającą przemocy był mężczyzna.

Tabela 9. Liczba osób objętych wsparciem grup roboczych na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021 ⁷
liczba osób ogółem	105	61	56
liczba dzieci	33	13	6
liczba kobiet	33	20	15
liczba mężczyzn	39	28	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie w roku 2019, 2020 i 2021

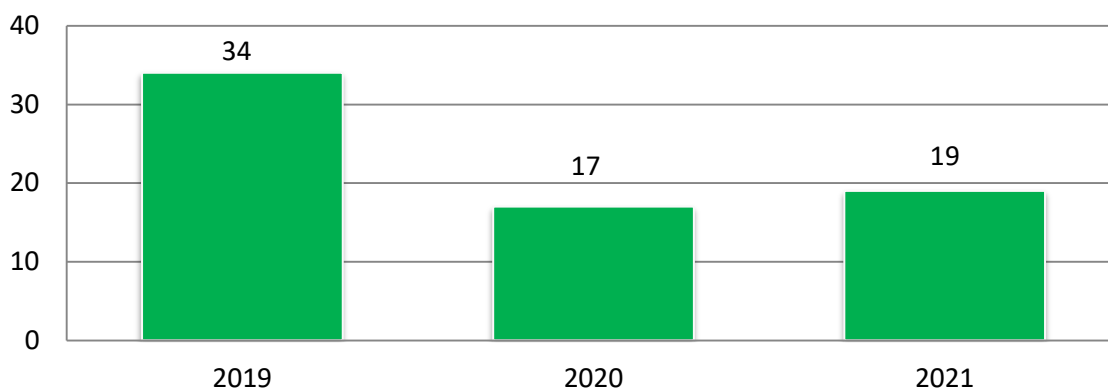
Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty”

⁷ Liczba dzieci, kobiet i mężczyzn objętych w 2021 roku wsparciem grup roboczych, dotyczy osób doświadczających przemocy.

w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Na przestrzeni ostatnich lat liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2019 roku były to 34 wszczęte procedury, w 2020 roku – 17, natomiast w 2021 roku – 19. Jak wynika z przekazanych danych, w 2021 roku 17 procedur zostało wszczętych przez Policję, natomiast 2 przez MGOPS w Michałowie.

Wykres 9. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

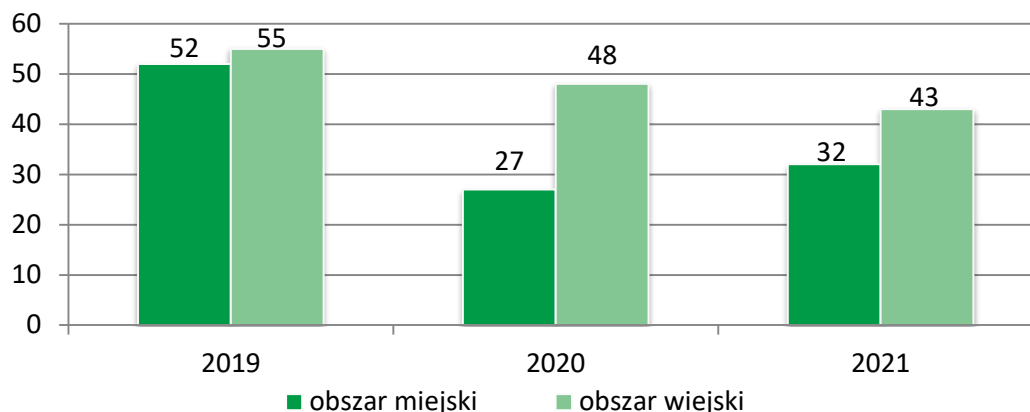

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie w roku 2019, 2020 i 2021

Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie wymaga współpracy interdyscyplinarnej, wobec tego znaczny udział w realizowaniu tego zadania mają funkcjonariusze Policji biorący m.in. udział w procedurze „Niebieskie Karty”, a także podejmujący interwencje w przypadku zaistnienia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie. Jak wynika z danych przekazanych przez Komisariat Policji w Zabłudowie, na przestrzeni lat 2019-2021 systematycznie malała liczba interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji w związku z przemocą w rodzinie na terenach wiejskich gminy Michałowo. Wartość spadkowa w 2021 roku ukształtowała się na poziomie 22%. W przypadku obszaru miejskiego dostrzegalne są wahania w tym zakresie – spadek w 2020 roku a następnie wzrost w 2021 roku.

Wykres 10. Liczba interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: dane przekazane przez Komisariat Policji w Zabłudowie

Osoby doświadczające przemocy domowej mogą skorzystać z **darmowego poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego oraz pedagogicznego.**

W 2022 roku na terenie gminy Michałowo przeprowadzone zostały badania mające na celu identyfikację występującego wśród mieszkańców problemów społecznych. W badaniu wzięło udział 50 dorosłych mieszkańców oraz 50 uczniów szkół podstawowych – łącznie 100 osób.

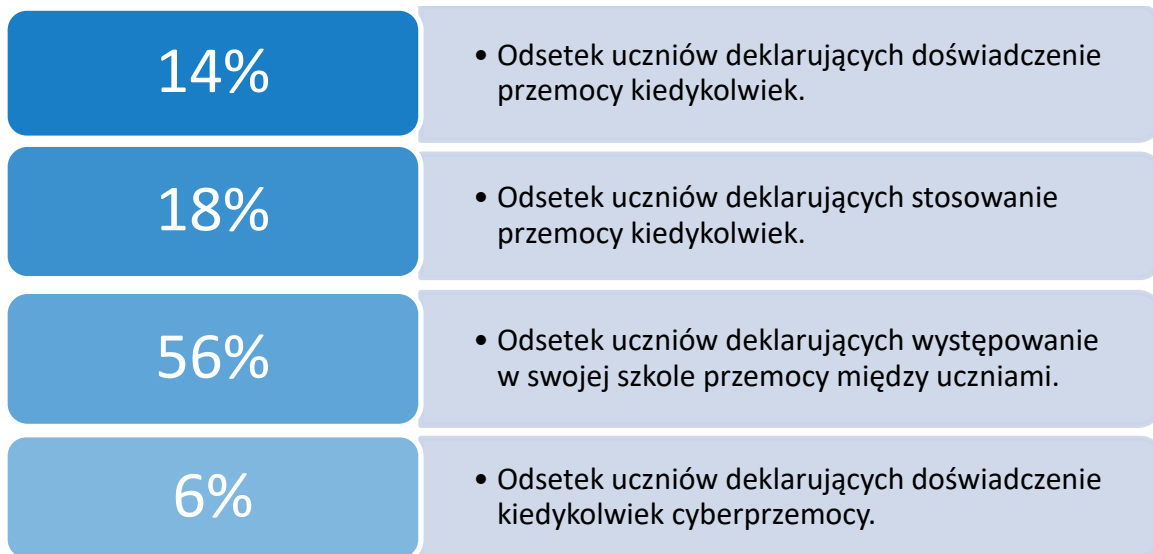
Poniżej przedstawione zostały wnioski z przeprowadzonych badań wśród w/w grup społecznych gminy Michałowo.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

10%	• Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem.
18%	• Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej.
2%	• Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących stosowanie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem.
32%	• Odsetek dorosłych mieszkańców oceniających pozytywnie stosowanie kar fizycznych wobec dzieci lub wykazujących w tym temacie brak wiedzy.
32%	• Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie cyberprzemocy kiedykolwiek.

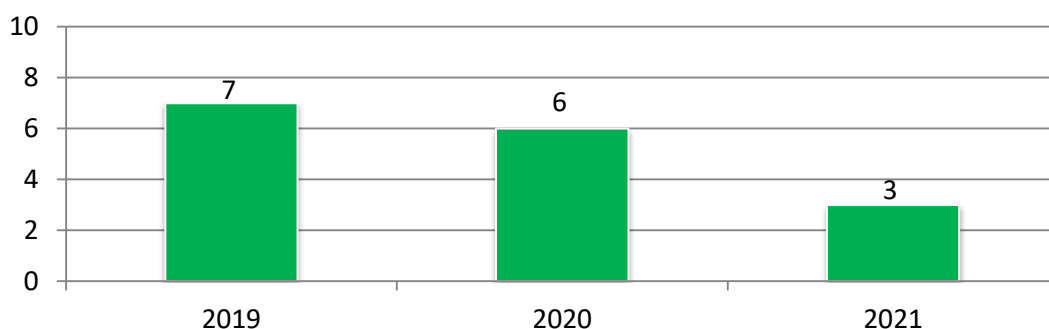
PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE WŚRÓD UCZNIÓW

PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN

W 2021 roku z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Michałowie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 3 rodziny. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na szóstym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących z tego powodu pomoc. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała systematycznemu spadkowi. W latach 2019-2021 z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii nie korzystała żadna rodzina z terenu Gminy.

Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom w Gminie odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2021 roku GKRPA w Michałowie liczyła 8 osób. W ramach

przystępujących im uprawnień przeprowadzili oni rozmowy z 19 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz z 4 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 6 osób i wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego również wobec 4 osób. Liczba osób uzależnionych, które odbyły rozmowy z GKRPA wzrosła na przestrzeni lat 2019-2021, natomiast w przypadku członków rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy oraz liczby osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia dostrzegalne były wahania. Liczba osób wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 10. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Michałowo wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	14	12	19
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	7	2	4
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	7	8	6
liczba osób wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	4	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie Gminy funkcjonował **Punkt Konsultacyjny**, który był czynny średnio 16 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. W 2021 roku z pomocy PK skorzystało **21 osób z problemem alkoholowym, którym udzielono łącznie 70 porad** oraz **10 członków rodzin osób uzależnionych** (w tym osób współuzależnionych oraz Dorosłych Dzieci Alkoholików), którym udzielono w sumie 25 porad.

Na terenie gminy Michałowo działalność prowadzi samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym **AA – Anonimowi Alkoholicy „Razem”**, a także

samopomocowa grupa dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (AI-Anon).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się również: inicjowaniem działań dotyczących realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, współpracą z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz prowadzeniem działalności informacyjnej, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych. W 2021 roku zrealizowano programy w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego PAPRA, ORE, KBdsPN i IPIN z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży, w których wzięło udział 183 uczniów oraz 20 nauczycieli/wychowawców. W omawianym roku przeprowadzono również programy profilaktyczne spoza systemu rekomendacji oraz inne nieustrukturyzowane działania jak jednorazowe prelekcje i pogadanki oraz konkursy. Ponadto, w 2021 roku 76 rodziców wzięło udział w szkoleniach i warsztatach z zakresu profilaktyki problemowej.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest to metoda analizy strategicznej pozwalająca skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne. Innymi słowy SWOT jest sposobem organizowania faktów, umożliwiającym zrozumienie danych i dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S (Strengths)** – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **W (Weaknesses)** – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę;
- **O (Opportunities)** – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany;
- **T (Threats)** – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ● Wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. ● Dostępność infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej w Gminie. ● Dostępność szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz przedszkoli. ● Możliwość podjęcia zatrudnienia przez młodych rodziców, za sprawą funkcjonowania niepublicznego żłobka. ● Zasoby – instytucje i specjaliści działający w obszarze wsparcia rodzin, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzależnień (Zespół Interdyscyplinarny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, asystent rodziny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punkt konsultacyjny). ● Działalność organizacji pozarządowych na terenie Gminy, również o profilu skierowanym na rozwiązywanie problemów społecznych. ● Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży za sprawą funkcjonowania 3 placówek wsparcia dziennego. ● Realizowanie programu „Karta Dużej Rodziny”. ● Spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej. ● Wysoki wskaźnik pracy socjalnej i jego systematyczny wzrost. ● Stosunkowo niewielka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. ● Zapewnienie wsparcia rodzinom niewydolnym wychowawczo, za sprawą funkcjonowania asystenta rodziny na terenie Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Spadek liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat. ● Utrzymujący się ujemny przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich lat. ● Spadek osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności. ● Długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność jako główne powody udzielania świadczeń rodzinom z terenu Gminy. ● Wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. ● Wzrost kosztów ponoszonej odpłatności za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej. ● Brak rodzin pełniących funkcję rodzin wspierających w Gminie. ● Występowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy. ● Brak wiedzy wśród znacznej części dorosłych mieszkańców odnośnie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci. ● Występowanie przemocy rówieśniczej w szkołach na terenie Gminy. ● Wzrost liczby osób uzależnionych, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy. ● Niewielka liczba nauczycieli/wychowawców oraz rodziców biorących udział w działaniach profilaktycznych z zakresu profilaktyki problemowej.

- Rozwinięta infrastruktura w zakresie wsparcia osób uzależnionych i współuzależnionych za sprawą działalności PK, grupy AA oraz grupy Al-Anon.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany w przepisach prawnych umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą. • Polityka państwa związana ze zwiększaniem środków finansowych na wsparcie rodzin. • Możliwości pozyskiwania środków finansowych z nowych źródeł. • Szkolenia podnoszące umiejętności zawodowe osób zajmujących się problematyką przemocy oraz uzależnień (szkolenia dla różnych grup zawodowych). • Wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. • Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia. • Zwiększenie liczby kampanii informacyjnych wpływających na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczących problemu przemocy w rodzinie oraz uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrwalanie negatywnych wzorców zachowań społecznych. • Wypalenie zawodowe dotyczące część kadry instytucji przeciwdziałających przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom. • Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach. • Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, uzależnienia członków rodziny, niechęć do współpracy. • Niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym, uzależnionym i współuzależnionym. • Brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy. • Wzrost zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. • Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach. • Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności. • Zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży. • Występowanie „syndromu dziedziczenia biedy”.

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

CEL GŁÓWNY: Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin oraz promowanie instytucji rodziny jako podstawowej komórki społecznej.

CELE OPERACYJNE:

- 1) Tworzenie nowych oraz rozwijanie dotychczasowych form pomocy rodzinie.
- 2) Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży z terenu Gminy, a także kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.
- 3) Wzrost kompetencji zawodowych kadry pracującej z dzieckiem i rodziną.
- 4) Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Cel operacyjny nr 1			
Tworzenie nowych oraz rozwijanie dotychczasowych form pomocy rodzinie.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	MGOPS	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną. Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
1.2	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	MGOPS	Liczba rodzin objętych wsparciem.
1.3	Zapewnienie/kontynuacja poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, przeciwdziałania przemocy, grup wsparcia, grup samopomocowych dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	MGOPS, GKRPA, PCPR, PK, PPP, placówki oświatowe	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad.
1.4	Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników MGOPS.	MGOPS	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.

1.5	Kontynuowanie programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	MGOPS	Liczba złożonych wniosków. Liczba wydanych Kart.
1.6	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	GKRPA	Liczba osób, którym udzielono porad. Liczba udzielonych porad.

Cel operacyjny nr 2

Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży z terenu Gminy, a także kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny.	MGOPS	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
2.2	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, MGOPS, UM, PPP, PWD, NGO	Liczba zrealizowanych działań. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.
2.3	Promowanie i tworzenie rodzin wspierających oraz zapewnienie środków finansowych na ich funkcjonowanie.	MGOPS, PCPR	Liczba rodzin objętych wsparciem. Liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
2.4	Organizacja wycieczek letniego i zimowego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży.	UM, MGOPS, GKRPA, placówki oświatowe, NGO	Liczba dzieci korzystających z wycieczek z programem profilaktycznym.
2.5	Stałe rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, GKRPA, UM, NGO, PWD, GOK, GB, MOSiR	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Liczba dostępnych zajęć.
2.6	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPiN związanych z tematyką uzależnień od substancji oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, GKRPA, MGOPS	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.

2.7	Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, GKRPA, MGOPS, NGO, PWD	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów. Liczba uczestników.
2.8	Współorganizowanie warsztatów dla rodzin w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	Placówki oświatowe, MGOPS, NGO, GKRPA, PCPR, PPP	Liczba uczestników warsztatów. Liczba zorganizowanych warsztatów.
2.9	Organizowanie i współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	Placówki oświatowe, PWD, UM, MGOPS, NGO, GOK, GB, MOSiR, PP	Liczba zorganizowanych wydarzeń. Liczba uczestników wydarzeń.
2.10	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez kontynuowanie realizowania zadań publicznych w zakresie działalności spełniającej warunki ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (PWZ).	PWZ, UM, MGOPS	Liczba uczestników placówek wsparcia dziennego.
2.11	Udzielanie pomocy w formie stypendiów, zasiłków szkolnych.	UM	Liczba przyznanych stypendiów i zasiłków szkolnych.
2.12	Wsparcie dzieci i młodzieży poprzez poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne.	Placówki oświatowe, MGOPS, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Liczba dzieci korzystających z porad psychologicznych i pedagogicznych.

Cel operacyjny nr 3

Wzrost kompetencji zawodowych kadry pracującej z dzieckiem i rodziną.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Udział w szkoleniach/ warsztatach rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	UM, MGOPS, ZI, PK, GKRPA	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/ warsztatach.
3.2	Organizowanie superwizji i wsparcia dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych.	MGOPS, PCPR	Liczba zorganizowanych superwizji. Liczba osób biorących udział w superwizjach.
3.3.	Propagowanie idei wolontariatu i innych form aktywności społecznej.	MGOPS, UM, placówki oświatowe, NGO, PWD, GB, GOK, MOSiR	Liczba wolontariuszy.

Cel operacyjny nr 4

Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	MGOPS, PCPR	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
4.2	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	MGOPS, PCPR, kuratorzy	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
4.3	Zabezpieczenie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, rodzinnym domu dziecka.	UM, MGOPS	Liczba świadczeń. Wysokość poniesionych nakładów finansowych.
4.4	Prowadzenie pracy z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	MGOPS	Liczba rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2023-2025 są mieszkańcy Gminy – głównie:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- rodziny których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej,
- rodziny przeżywające kryzys,
- rodziny w których występuje przemoc domowa, dotknięte są uzależnieniami od alkoholu, narkotyków lub innych substancji oraz zmagające się z uzależnieniami behawioralnymi.

Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2023-2025 finansowane będą z następujących źródeł:

- środków własnych Gminy,
- środków samorządu powiatu,
- środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI PROGRAMU

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Michałowo na lata 2023-2025 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji go realizującej. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

WSKAŹNIKI MONITORINGOWE

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Programu, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 11. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2025 roku)
1	Tworzenie nowych oraz rozwijanie dotychczasowych form pomocy rodzinie.	Wskaźnik pracy socjalnej (%).	180,77	min. 150
		Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	376	min. 300
		Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	6	do 15
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.	10	do 20
		Liczba asystentów rodziny.	1	do 2
		Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	241	powyżej 250
		Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe.	208	min. 200
		Liczba funkcjonujących punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	1	do 2

		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy MGOPS (%).	7	do 10
2	Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży z terenu Gminy, a także kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.	Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	0	min. 3
		Liczba rodziców biorących udział w szkoleniach/warsztatach z zakresu profilaktyki problemowej.	76	powyżej 100
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 2
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	203	powyżej 300
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	3	3
3	Wzrost kompetencji zawodowych kadry pracującej z dzieckiem i rodziną.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów dla pracowników zajmujących się wspieraniem rodziny.	b.d.	powyżej 3
		Liczba asystentów rodziny i pracowników socjalnych objętych superwizją.	b.d.	5
4	Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	6	do 10
		Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych.	b.d.	do 10

Źródło: opracowanie własne

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Michałowo na mapie powiatu białostockiego	8
--	---

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Michałowo w latach 2019-2021.....	9
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Michałowo na przestrzeni lat 2019-2021	9
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Michałowo w latach 2019-2021	15
Wykres 4. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021.....	17
Wykres 5. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021	18
Wykres 6. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021	19
Wykres 7. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2019-2021.....	20
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS w Michałowie z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021.....	21
Wykres 9. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021.....	22
Wykres 10. Liczba interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021	23
Wykres 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021.....	24

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.....	5
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Michałowo na przestrzeni lat 2019-2021.....	10
Tabela 3. Udział ludności gminy Michałowo według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach).....	10
Tabela 4. Liczba uczniów szkół średnich i podstawowych na terenie gminy Michałowo w latach 2019-2022.....	12
Tabela 5. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Michałowo oraz wskaźnik pracy socjalnej na przestrzeni lat 2018-2020.....	16
Tabela 6. Powody udzielania świadczeń w gminie Michałowo w 2021 roku.....	16
Tabela 7. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2021 roku.....	17
Tabela 8. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności na przestrzeni lat 2019-2021.....	18
Tabela 9. Liczba osób objętych wsparciem grup roboczych na przestrzeni lat 2019-2021.....	21
Tabela 10. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Michałowo wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021.....	25
Tabela 11. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów.....	34

Uzasadnienie

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Michałowo od 2017 roku.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. W pierwszej kolejności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymulować aktywność własną, wyzwalać potencjał i pozwalać na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna przede wszystkim być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny przyjęty uchwałą Nr XXVII/190/17 z dnia 16 marca 2017 r. utracił moc obowiązującą.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 w Gminie Michałowo jest w pełni uzasadnione.